

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาแนวทางและทดสอบแนวทาง การเพิ่มความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และ สามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาชุมชนมากขึ้น โดยกระทำกับผู้นำท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ตำบลเมืองใหม่ อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีขั้นตอนการ ศึกษาประกอบด้วยการศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น ที่ปฏิบัติจริงในพื้นที่ แล้วนำมาผลมากำหนดเป็นแนวทางจัดกิจกรรมแทรกแซงเพื่อเพิ่ม ความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่นให้ได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองมาก ขึ้นกว่าที่ควรจะเป็น

การศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นที่เป็นจริง ใช้ประชากรที่เป็นผู้นำท้องถิ่นจำนวน 104 คน และศึกษาความสามารถในการปฏิบัติ งานตามความเห็นของประชาชนผู้เป็นหัวหน้าคุ้มบ้าน ที่อยู่ในหมู่บ้านที่ผู้นำท้องถิ่น ปฏิบัติงานทุกหมู่บ้านรวมทั้งหมด 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจใน การปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นและการประเมินผลงานโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ สัมภาษณ์จากแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง

กิจกรรมแทรกแซงที่ใช้ทดสอบแนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น คือ การฝึกอบรม การนำไปศึกษาดูงานของผู้นำท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในตำบลพัฒนา ดีเด่น ในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู การส่งเสริมให้ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาชุมชนใน หมู่บ้านตนเองตามบทบาท หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นและมีการนิเทศติดตามผลงาน

สรุปผลของการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการศึกษามีดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

1. ปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นที่สำคัญ คือ ผู้นำท้องถิ่นทำหน้าที่หลายบทบาททำให้เกิดความสับสน, ไม่มีศูนย์กลางการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นขาดการฝึกอบรมเพิ่มความรู้ในงานพัฒนาชุมชนและผู้นำท้องถิ่นมีฐานะเศรษฐกิจไม่ดีทำให้ไม่สามารถเสียสละเพื่อชุมชน

2. ผลการจัดกิจกรรมแทรกแซง พบว่า

2.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ผู้นำท้องถิ่น สามารถตอบคำถามในแบบสอบถามถูกต้องมากขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

2.2 ความสามารถในการปฏิบัติงาน ผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้มากขึ้น เช่น ในกิจกรรมการเข้าร่วมประชุมประจำเดือน การเป็นผู้นำ (หรือมีส่วนร่วม) ในการจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ และการเป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดงานประเพณีของหมู่บ้าน

2.3 พฤติกรรมหรือลักษณะการปฏิบัติงาน ผู้นำท้องถิ่น มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมหรือลักษณะผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านได้สร้างผลงานต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้านเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ผู้นำท้องถิ่นมีความกระตือรือร้น เสียสละในการพัฒนาหมู่บ้านด้วยความเข้มแข็ง เป็นต้น

2.4 กิจกรรมที่เป็นผลงานของผู้นำท้องถิ่น หลังกิจกรรมแทรกแซงทำให้เกิดกิจกรรมงานพัฒนาหมู่บ้านขึ้นมากมาย มากกว่า 1,000 กิจกรรม

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมแทรกแซงซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วนั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของผู้นำท้องถิ่น มีผลงานปรากฏเป็นประโยชน์แก่ชุมชน ในทางที่ดีขึ้น

5.2 การอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นควรนำมาอภิปรายอยู่ 3 ประเด็น คือ

1) ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นที่เห็นชัดประการหนึ่งคือ ความสามารถในการเข้าประชุมประจำเดือนตามที่หมู่บ้านกำหนด ความสามารถในการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องส่วนมากก็คาดหวังและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้เป็นความสามารถของผู้นำท้องถิ่นด้วย การที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะหลังการจัดกิจกรรมแทรกแซง ผู้นำท้องถิ่นได้มีการประชุมเพื่อวางแผน และแบ่งงานกันปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ของตนเองทุกครั้ง

2) พฤติกรรมหรือลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดภายหลังการจัดกิจกรรมแทรกแซง คือ การชอบทำงานตามคนอื่นสิ่งมากกว่าที่จะเป็นความคิดริเริ่มของตนเอง ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะในความเป็นจริงที่ยังมีส่วนราชการหรือองค์กรต่าง ๆ ในระดับอำเภอ และตำบลชอบใช้วิธีการทำงานแบบสั่งการให้ผู้ทำปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ

3) การที่ผลกระทบต่องานพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้น จากความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นภายหลังกิจกรรมแทรกแซง มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากภายในช่วงระยะเวลาไม่นานนัก อาจจะเป็นเพราะผลการจัดกิจกรรมแทรกแซงในการศึกษาดูงานของผู้นำท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติงานในตำบลพัฒนาดีเด่น เป็นตัวกระตุ้นและอยากให้ผู้ศึกษาดูงานอยากเอามาเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของตนเอง กิจกรรมพัฒนาชุมชนจึงเกิดขึ้นจำนวนมาก หรืออาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมแทรกแซงที่เป็นการศึกษาดูงานเป็นแนวทางที่จะเพิ่มพูนให้ผู้นำท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล แม้ว่าจะมีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

และงานพัฒนาชุมชนเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันย่อมไม่เป็นการเพียงพอเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปอาจจะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของตนเองในการพัฒนาในอนาคตได้อย่างเต็มที่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ควรจะจัดให้มีโครงการฝึกอบรมเพื่อความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นโครงการระดับจังหวัดหรืออำเภออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และในรูปแบบการฝึกอบรมโดยเน้นการศึกษาดูงานเป็นพิเศษเพราะจะทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีความกระตือรือร้นที่จะนำเอาแบบอย่างที่ดี จากผู้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานมาปรับใช้กับบทบาทหน้าที่และเพิ่มความเข้มแข็งของตนเองในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

2) ส่วนราชการทุกส่วนราชการในระดับตำบลและอำเภอ ควรให้อิสระ ผู้นำท้องถิ่นได้แสดงบทบาทของตนเองในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ ความรู้ความสามารถของตนเองมากขึ้น และให้การคอยช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดจนการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลตามโอกาสสำคัญ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยและพัฒนา

1) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านระยะเวลา การศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ภายหลังจากจัดกิจกรรมแทรกแซงโดยวิธีการประเมินจากความเห็นของผู้นำท้องถิ่นเอง และจากผู้เกี่ยวข้อง หลังจากกิจกรรมแทรกแซงครั้งเดียว อาจจะได้อัปเดตรูปที่ไม่น่าเชื่อถือเท่าที่ควร ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรนำความเห็นจากส่วนราชการที่ปฏิบัติงานในระดับอำเภอ ตำบล และประชาชนในหมู่บ้านให้ความเห็นจะทำให้ได้อัปเดตรูปที่น่าเชื่อถือมากขึ้น

2) ควรทำการวิจัย เพื่อหาแนวทางการเพิ่มความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านในลักษณะเปรียบเทียบกิจกรรมแทรกแซงรูปแบบต่างกันว่าจะมีผลแตกต่างกันหรือไม่

3) ควรนำผลของการวิจัยนี้ไปดำเนินการในตำบลอื่น ๆ ให้เกิดการขยายผลต่อไป